

Spis treści

Wykaz akronimów	9
Wstęp	15
Rozdział 1. W poszukiwaniu regionalnej teorii polityki zagranicznej – Marcin F. Gawrycki	17
1.1. Między realizmem politycznym, liberalizmem a zależnością	18
1.2. Polityka zagraniczna państw Ameryki Łacińskiej – wybrane ujęcia regionalne	22
1.3. Próba analizy polityki zagranicznej państw latynoamerykańskich	32
1.3.1. Relacje centrum–peryferie	33
1.3.2. Między autonomią a zależnością	34
1.3.3. Między gospodarką a polityką	36
Rozdział 2. Uwarunkowania polityki zagranicznej państw Ameryki Łacińskiej – Marcin F. Gawrycki	38
2.1. Obiektywne uwarunkowania wewnętrzne	41
2.1.1. Środowisko geograficzne państwa	41
2.1.2. Potencjał ludnościowy	42
2.1.3. Potencjał gospodarczy i naukowo-techniczny	43
2.1.4. System społeczno-polityczny	45
2.2. Subiektywne uwarunkowania wewnętrzne	47
2.2.1. Percepcja środowiska międzynarodowego przez własne społeczeństwo i państwo oraz postawy społeczne wobec innych państw i narodów	47
2.2.2. Koncepcje polityki zagranicznej	48
2.2.3. Jakość oraz aktywność własnej służby zagranicznej i dyplomacji ..	49
2.3. Obiektywne uwarunkowania zewnętrzne (międzynarodowe)	50
2.3.1. Tendencje ewolucji najbliższego środowiska międzynarodowego ..	50
2.3.2. Pozycja państwa w systemie stosunków i ról międzynarodowych ..	51
2.3.3. Struktura i zasięg umownych powiązań międzynarodowych państwa oraz obowiązujące prawo międzynarodowe	53
2.4. Subiektywne uwarunkowania zewnętrzne	54
2.4.1. Międzynarodowa percepcja danego państwa i narodu oraz oczekiwania i wymagania stawiane danemu państwu przez inne państwa	54
2.4.2. Koncepcje polityki zagranicznej innych państw	55
2.4.3. Jakość oraz aktywność własnej służby zagranicznej i dyplomacji innych państw	56

6 ■ SPIS TREŚCI

Rozdział 3. Polityka zagraniczna Brazylii – Jarosław Spyra	57
3.1. Zarys historii brazylijskiej dyplomacji	57
3.2. Cechy i zasady brazylijskiej polityki zagranicznej	65
3.3. Cele i kierunki współczesnej brazylijskiej polityki zagranicznej	67
3.4. Polityka multilateralna i bezpieczeństwa	71
3.5. Dyplomacja ekonomiczna i integracja	74
3.6. Brazylia w Ameryce Łacińskiej	75
3.7. Stosunki ze Stanami Zjednoczonymi i Unią Europejską	76
Rozdział 4. Polityka zagraniczna Meksyku – tradycja i współczesność – Wiesław Dobrzycki	78
4.1. Rewolucja meksykańska a polityka zagraniczna	78
4.2. Meksyk i zimna wojna	83
4.3. Meksyk w latach transformacji	89
4.4. Meksyk na przełomie XX i XXI w.	94
Rozdział 5. Polityka zagraniczna Argentyny – Ricardo Pereira Carrero	100
5.1. Uwarunkowania polityki zagranicznej Argentyny	100
5.2. Stosunki z sąsiadami	101
5.3. Relacje z innymi krajami Ameryki Łacińskiej	106
5.4. Stosunki z wybranymi krajami Basenu Morza Karaibskiego	110
5.5. Stosunki ze Stanami Zjednoczonymi	113
5.6. Relacje argentyńsko-brytyjskie	119
Rozdział 6. Polityka zagraniczna Chile – Jarosław Spyra	122
6.1. Zarys głównych zasad i celów polityki zagranicznej w historii chilijskiej dyplomacji	122
6.2. Cele i główne kierunki chilijskiej polityki zagranicznej	132
6.3. Stosunki Chile z krajami Ameryki Łacińskiej	136
6.4. Stosunki ze Stanami Zjednoczonymi i Unią Europejską	141
6.5. Azja i Pacyfik – strategiczny cel dyplomacji chilijskiej	142
6.6. Przyszłość chilijskiej polityki zagranicznej	143
Rozdział 7. Polityka zagraniczna Kolumbii – Anita Oberda	144
7.1. Uwarunkowania i ewolucja kolumbijskiej polityki zagranicznej	144
7.2. Stosunki ze Stanami Zjednoczonymi	148
7.2.1. Kwestia Kanału Panamskiego	149
7.2.2. <i>Respice Polum</i>	152
7.2.3. Kwestia narkotyków	154
7.2.4. USA a kolumbijski proces pokojowy	158
7.3. Stosunki Kolumbii z państwami regionu	159
7.4. Pozycja i rola Kolumbii na forum międzynarodowym	165
Rozdział 8. Polityka zagraniczna Wenezueli – Jacek Perlin, Anita Oberda	167
8.1. Uwarunkowania polityki zagranicznej Wenezueli	167
8.2. Polityka zagraniczna Wenezueli w ujęciu historycznym	170
8.2.1. Historia Wenezueli w okresie kolonialnym	170
8.2.2. Wojna o niepodległość	170
8.2.3. Historia i polityka zagraniczna niepodległego państwa	171
8.3. Rządy Hugo Chaveza	177
8.3.1. Przyczyny dojścia Chaveza do władzy	177
8.3.2. Rozwój sytuacji wewnętrznej	178
8.3.3. Polityka zagraniczna Chaveza	182
8.4. Podsumowanie	185

Rozdział 9. Polityka zagraniczna państw andyjskich – Piotr Łaciński	187
9.1. Polityka zagraniczna Peru	188
9.1.1. Peru w okresie zależności zewnętrznej	189
9.1.2. W kierunku niezależności	190
9.1.3. Ku pragmatyzmowi – polityka zagraniczna w służbie wzrostu gospodarczego	196
9.2. Polityka zagraniczna Ekwadoru	199
9.2.1. W poszukiwaniu tożsamości – polityka zagraniczna w okresie zimnej wojny	199
9.2.2. Polityka zagraniczna w dobie kryzysu gospodarczego i konfliktu granicznego	201
9.2.3. Główne zagadnienia ekwadorskiej polityki zagranicznej na progu XXI w.	204
9.3. Polityka zagraniczna Boliwii	207
9.3.1. Pierwsze stulecie niepodległości – wiek konfliktów	208
9.3.2. Boliwijska polityka zagraniczna w okresie prób modernizacji kraju	211
9.3.3. <i>Salida al mar</i> – próby odzyskania statusu państwa morskiego	213
9.3.4. Polityka zagraniczna w służbie walki z narkotykami	216
9.3.5. Kontynuacja czy zmiana? – boliwijska polityka zagraniczna na początku XXI w.	218
Rozdział 10. Polityka zagraniczna Paragwaju – czyli izolacjonizm, uzależnienie i klientelizm – Wawrzyniec Konarski	220
10.1. Uwarunkowania polityki zagranicznej Paragwaju	220
10.2. Suwerenny izolacjonizm (1811–1870)	222
10.3. Uzależnienie i pierwsza faza klientelizmu (1870–1940)	227
10.4. Klientelizm dyktatorów (1940–1989)	232
10.5. Klientelizm w okresie transformacji (od 1989 r.)	235
Rozdział 11. Polityka zagraniczna Urugwaju – Jarosław Gugala	240
11.1. Uwarunkowania polityki zagranicznej Urugwaju	240
11.2. Historyczne tło polityki zagranicznej	241
11.3. Nowe otwarcie w polityce zagranicznej po okresie dyktatury wojskowej	247
11.4. Pułapka i dramat Mercosur	249
11.5. Zmiany w polityce zagranicznej Urugwaju w czasie kryzysu gospodarczego	252
11.6. Nowa polityka zagraniczna prezydenta Tabaré Vazqueza i rządu lewicy	257
Rozdział 12. Polityka zagraniczna państw Ameryki Środkowej – Artur Gruszcak	260
12.1. Ewolucja stosunków międzynarodowych w Ameryce Środkowej – od konfrontacji do współpracy	261
12.2. Procesy regionalnej integracji gospodarczej	267
12.3. Stosunki ze Stanami Zjednoczonymi	270
12.4. Współpraca z państwami Ameryki Łacińskiej	273
12.5. Problem uchodźców	276
Rozdział 13. Polityka zagraniczna państw karaibskich – Marcin Komosa	280
13.1. Region karaibski. Państwa i terytoria zależne	280
13.2. Uwarunkowania polityki zagranicznej państw karaibskich	282
13.3. Stosunki państw trzecich z państwami karaibskimi	285
13.3.1. Państwa europejskie/Unia Europejska	285
13.3.2. Stany Zjednoczone	287
13.3.3. Wenezuela	289
13.3.4. Kuba	291
13.3.5. Kanada	291
13.3.6. ChRL/Republika Chińska (Tajwan)	292

8 ■ SPIS TREŚCI

13.4. Polityka zagraniczna wybranych państw karaibskich	293
13.4.1. Polityka zagraniczna Haiti i Dominikany	293
13.4.2. Barbados	300
13.4.3. Gujana	302
13.4.4. Jamajka	303
13.4.5. Trynidad i Tobago	306
13.5. Integracja karaibska. W kierunku wspólnej polityki zagranicznej?	308
Rozdział 14. Polityka zagraniczna Kuby – Marcin F. Gawrycki	310
14.1. Kuba w cieniu Stanów Zjednoczonych (1902–1959)	310
14.2. Kuba w cieniu Związku Radzieckiego (1959–1990)	314
14.2.1. Radykalny idealizm (1959–1967)	316
14.2.2. Wzrastający internacjonalizm (1968–1974)	318
14.2.3. Aktywny internacjonalizm (1975–1980)	319
14.2.4. Ograniczony internacjonalizm (1981–1990)	321
14.3. Polityka zagraniczna Kuby po zimnej wojnie	324
14.3.1. Redefinicja celów i założeń kubańskiej polityki zagranicznej	324
14.3.2. Stosunki z Unią Europejską	325
14.3.3. Konflikt ze Stanami Zjednoczonymi	325
14.3.4. Współpraca z Karaibami	326
14.3.5. Integracja z Ameryką Łacińską	328
14.3.6. Stosunki kubańsko-afrykańskie	329
14.3.7. Kuba na arenie międzynarodowej	329
Wybrana bibliografia	332
Aneks I. Podstawowe informacje o państwach i terytoriach niesuwerennych w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach – Paweł Piaskowski	351
Aneks II. Wybrane wskaźniki społeczno-gospodarcze Ameryki Łacińskiej i Karaibów – Paweł Piaskowski	359
Aneks III. Szefowie państw i rządów Ameryki Łacińskiej – Paweł Piaskowski	378